

Sayı : 4116
Tarih : 25.01.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Halkın Demokrasi Partisi (HADEP) Silopi İlçe Başkanı Serdar Tanış ve parti yöneticilerinden Ebubekir Deniz, 25 Ocak 2001 tarihinde Silopi Jandarma Komutanlığı'nın çağrısı üzerine komutanlığa gitmiş ve bir daha geri dönmemişlerdir. O tarihten itibaren kendilerinden bir daha haber alınamamıştır. “Zorla kaybetme” olarak kabul edilen bu olayın üzerinden tam 23 yıl geçti. Buna rağmen hukuken herhangi bir ilerleme kaydedilmedi, şüpheli isimlere yönelik etkin soruşturma yürütülmedi ve tek bir sorumlu ceza almadı.

“Faili meçhuller” ve “zorla kaybetmeler” Türkiye tarihinde “kara leke” olarak yerini korumaktadır. Ebubekir Deniz ve Serdar Tanış için yürütülen adalet arayışı hala sürmektedir. Türkiye’de zorla kaybetme ve faili meçhul cinayetler ile ilgili hakikatlerin ortaya çıkarılması, sorumluların cezalandırılması, onarıcı adalet mekanizmalarının oluşturulması hem hukuk ilkeleri açısından hem toplumsal barışın sağlanması hem de milyonların adalet talebi açısından hayati önem arz etmektedir.

Bu nedenle Anayasa’nın 98’inci İç Tüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince konu ile ilgili Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Ayşegül Doğan
Şırnak Milletvekili

Nevroz UYSAL ASLAN
Şırnak Milletvekili

Mehmet Zeki İRMEZ
Şırnak Milletvekili

GEREKÇE

11 Mayıs 1994'te kurulan Halkın Demokrasi Partisi (HADEP), kapatıldığı 13 Mart 2003 tarihine kadar tüm baskı ve tehditlere rağmen demokrasi ve barış mücadelesini sürdürmüş bir siyasi partidir. 1999'daki genel seçimlerde 1 milyon 482 bin 196 oy alan HADEP, aynı yıl yapılan yerel seçimlerde ise, 37 belediye kazanmıştır. Parti üyeleri, yöneticileri, temsilcileri ve gönüllüleri partilerinin il ve ilçe örgütlemelerine yönelik saldırılara karşın siyasi faaliyetlerini büyük bir özveriyle yürütmekten vazgeçmemişlerdir. Bu örgütlenme mücadelesinin verildiği bölgelerden biri de Şırnak'ın Silopi ilçesidir. Serdar Tanış ve beraberindekiler Silopi'de, Şırnak İl Jandarma Alay Komutanı General Levent Ersöz ve Silopi İlçe Jandarma Karakol Komutanı Yüzbaşı Süleyman Can'ın "benim bulunduğum bölgede HADEP açılmaz, buna asla izin vermeyiz" şeklindeki tehditlerine rağmen, 3 Ocak 2001 tarihinde Silopi ilçe teşkilatını kurmuş ve Serdar Tanış ilçe başkanı seçilmiştir. Bu tarihten sonra Serdar Tanış ve ilçe yöneticilerine yönelik baskılar, ölüm tehditleri artarak devam etmiş, güvenlik güçleri tarafından siyasi faaliyetlerini sonlandırmalarına yönelik sözlü ve fiziki tacize maruz kalmışlardır.

Serdar Tanış, ağırlaşan baskılar nedeniyle 9 Ocak 2001 tarihinde dönemin Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, İçişleri ve Adalet Bakanlığı'na başvuruda bulunarak can güvenliklerinin tehlikede olduğunu ve siyaset yapma haklarının engellendiğini belirterek güvenliklerinin sağlanmasını talep etmiştir.

25 Ocak 2000'de mavi Fiat marka bir otomobil ile önü kesilen Serdar Tanış, otomobilden inen 3 kişi tarafından araca bindirilmeye çalışılarak Silopi Jandarma Komutanlığı'na zorla götürülmek istenmiş ancak Tanış resmi bir çağrı olmadığı için komutanlığa gitmeyi kabul etmemiştir. Ardından Jandarma Komutanlığı'ndan gelen telefon ve talep üzerine Serdar Tanış ve ilçe yöneticisi Ebubekir Deniz, Şırnak Jandarma Komutanlığı'na gitmiş ve kendilerinden bir daha haber alınamamıştır.

Dönemin Silopi ilçe Jandarma Komutanı Süleyman Can, beş gün boyunca Tanış ve Deniz'i görmediklerini söylese de artan kamuoyu baskısı üzerine, Şırnak Valisi Hüseyin Başkaya, 1 Şubat 2001 tarihinde Tanış ile Deniz'in Jandarma Komutanlığı'na gittiklerini ve orada "yarım saat kaldıktan sonra ayrıldıklarını" kabul eden bir yazılı açıklama yapmak zorunda kalmıştır.

Serdar Tanış'ın babası Şuayip Tanış o dönem yaptığı açıklamalarda "Oğlum, ilçe teşkilatını açmaya çalışırken Levent Ersöz bizi sürekli tehdit etti. Beni, Şırnak İl Jandarma Komutanlığı'na götürdüler. Levent Ersöz, 'Oğlum bu işten vazgeçsin, yoksa sizin için iyi olmaz' dedi. Oğlum parti çalışmaları için Diyarbakır'a gittiğinde Levent Ersöz beni telefonla aradı. 'Oğlum Serdar Şırnak topraklarına ayak basarsa yaşatmam' dedi. Oğlum Diyarbakır'dan geldiğinde Silopi İlçe Jandarma Karakolu'na çağrıldı. Gitti, bir daha da dönmedi" dedi.

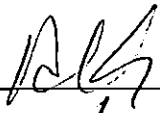
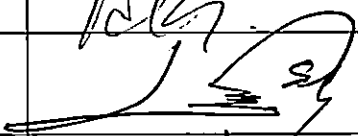
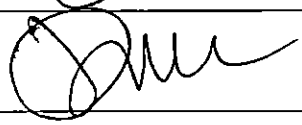
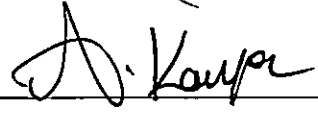
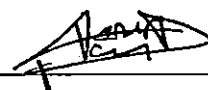
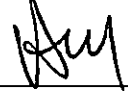
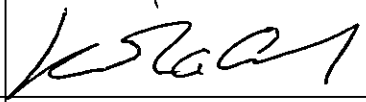
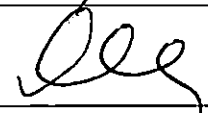
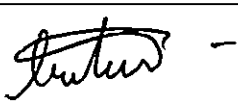
Savcılık tarafından açılan soruşturmada, herhangi bir ilerleme sağlanamamış, muhtemel failler korunmuş ve 9 Şubat 2004 tarihinde dosya için takipsizlik kararı verilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Tanış ve Deniz ailelerinin başvurusu üzerine 2 Ağustos 2005'te verdiği kararda, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin yaşam hakkını düzenleyen 38. maddesine uyulmadığına, 2.,3.,5. ve 13. maddelerinin ihlal edildiğine ve etkin soruşturma yürütülmediğine hükmedip Türkiye'yi tazminat ödemeye mahkûm etmiştir.

Zorla kaybetme, Birleşmiş Milletler (BM) tarafından *"kişilerin, devlete çalışan veya devletin yetkilendirmesi, desteği ve bilgisiyle hareket eden kişi veya gruplar tarafından tutuklanması, gözaltına alınması, kaçırılması veya herhangi bir biçimde özgürlüklerinden yoksun bırakılması; daha sonra bu kişi veya grupların özgürlükten yoksun bırakmayı inkâr etmesi veya kaybolan kişinin nerede ve ne durumda olduğunu gizlemesi ve sonuçta kayıp kişinin hukukun koruması dışında kalması"* olarak tanımlanmıştır.

Hafıza Merkezi'nin 2013 tarihli "Konuşulmayan Gerçek: Zorla Kaybetmeler" raporunda kesin olmayan verilere göre 1980'li yıllardan günümüze 1353 kişinin sistematik bir stratejiyle zorla kaybedildiği ortaya konmuştur. Zorla kaybetme vakalarının en çok yaşandığı il, rapora göre 382 kişiyle Diyarbakır, 211 kişiyle Şırnak'tır.

"Faili meçhuller" ve "zorla kaybetmeler" hem uluslararası insan hakları hukuku hem de uluslararası ceza hukuku sözleşmelerinde, suçun nitelikleri itibariyle insanlığa karşı suç olarak tanımlanmaktadır ve insanlığa karşı işlenen suçların cezasızlık ve zamanaşımı politikalarıyla üstü örtülemez. Serdar Tanış ve Ebubekir Deniz'in de aralarında olduğu binlerce kayıp ve faili meçhul cinayet halen aydınlatılmamış ve ne yazık ki üstü örtülmüştür. Gözaltında kaybetmeyi yasaklayan ve ailelerinin kaybedilen yakınlarıyla ilgili gerçekleri öğrenmesini zorunlu bir hüküm olarak öngören "Bütün Kişilerin Zorla Kaybedilmeden Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme"nin Türkiye tarafından bir an önce imzalanması, sistematik hak ihlallerine son verilmesi ve kayıpların akıbetinin ortaya çıkarılarak adaletin sağlanması TBMM'nin görev ve sorumluluğundadır.

1	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
2	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	KARS	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
16	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
17	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	